SOLAR FOODS

LAUSUNTO Ref: E 6/2025 vp

8.4.2025

Eduskunnan kanslia
Ympäristövaliokunta
00102 Eduskunta

Asia: E 6/2025 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto maatalouden ja ruoan visiosta
Teema: Innovatiivinen ruoantuotanto – ruoantuotannon tulevaisuus

MAATALOUDEN JA RUOAN VISIO UUSELINTARVIKETOIMIJAN NÄKÖKULMASTA

Kolmikko ruoka, kulttuuri ja historia, jos mikä, kuitenkin kiteyttää monet niistä ongelmista, joita Euroopalla on. Taannoista[1] Mario Draghin kilpailukykyraporttia mukaillen:

1. Innovaatiovaje

Draghin raportti puhuu innovaatio- ja tutkimusvajeesta Euroopassa. Elintarvikkeiden tapauksessa on kuitenkin kyse ali-innovoimisesta ja ylitutkimisesta. Tämä tarkoittaa uusimpien elintarviketeknologioiden tapauksessa sitä, että Euroopassa on keksitty oikeastaan kaikki kyseiset perusteknologiat, mutta millään niiden elintarviketuotteella ei ole EUssa uuselintarvikelupaa. USAssa on niistä kaikilla.

Joten, Eurooppa on epäonnistunut innovaation loppumetreillä kaupallistamisessa, juuri siinä kohtaa kun investoinnit olisi voinut maksaa takaisin. Tämä on myös Solar Foodsin tilanne.

Olemme pahoillamme, että uuselintarvikeluvituksessa Eurooppalaisilla yhtiöillä on sisämarkkinahaitta, ei -etu. Näyttää, että tekoälyssä voi käydä samoin.

Koska lainsäädäntö on EUn omissa käsissä, mahdolliset haitat on itse aiheutettu. Komission tiedonanto puhuu tyylikkäästi kilpailukykykompassin mukaisesti että EU toimijoiden ei tulisi joutua epäedulliseen asemaan kilpailijoihin nähden, mutta juuri näin on kuitenkin Euroopan uuselintarvikeviranomaisen EFSAn omista toimimista johtuen käynyt.

2. Sääntely-ympäristön virtaviivaistaminen

Komission raportissa todetaan ”Muun muassa elintarviketeknologian, bioteknologian ja biovalmistuksen alalla on kehitetty innovatiivista teknologiaa. On ratkaisevan tärkeää säilyttää Euroopan etulyöntiasema uuteen teknologiaan liittyvässä innovoinnissa, jotta ala säilyisi kilpailukykyisenä ja EU pysyisi maailman huipulla elintarvikeinnovoinnissa.”

Euroopan uuselintarvikeluvitus, eli virkamiestaso, ei kuitenkaan osoita tätä tärkeyttä käytännön toimissa ja lupaprosessit pysyvät läpinäkymättöminä, hitaina ja epäoikeudenmukaisina hakijaa kohtaan, jossa hakijalla ei ole oikeusturvaa eikä hakijalle anneta minkään tasoista palvelulupausta.

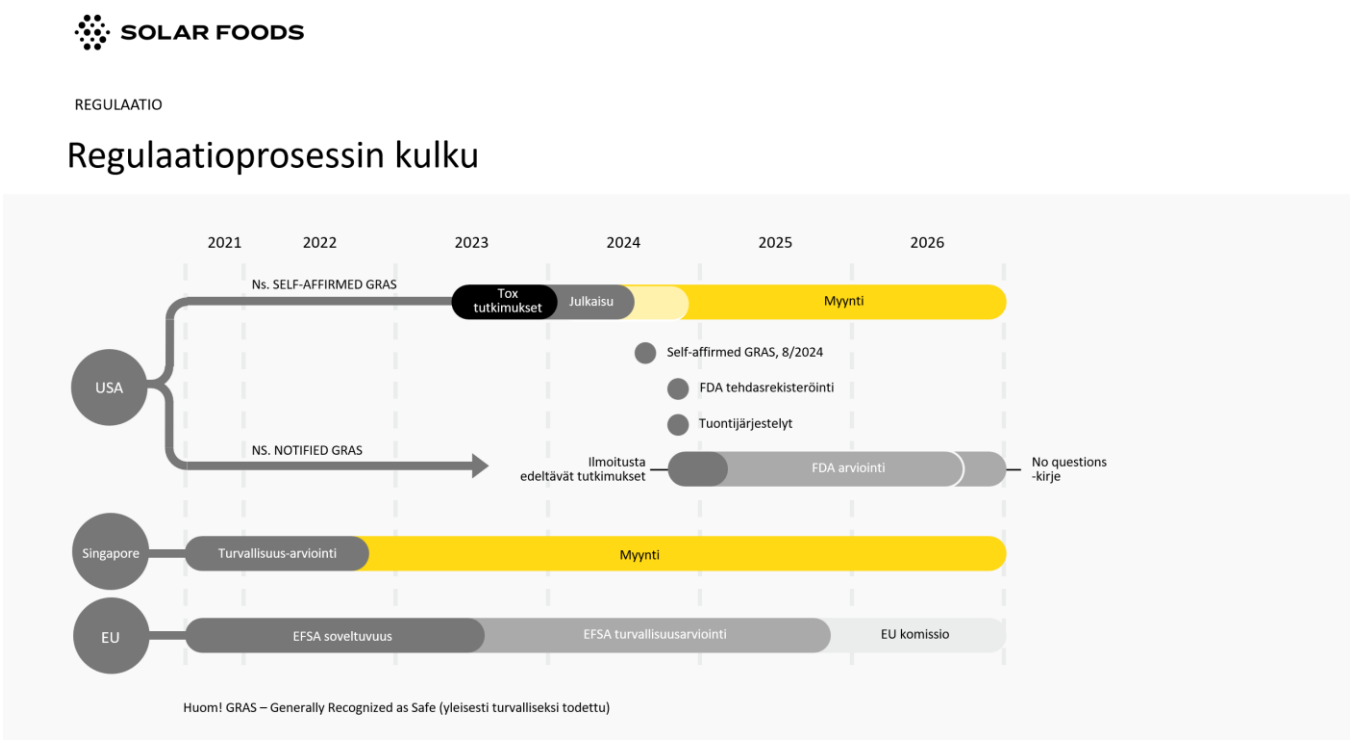
Innovaatioihin liittyen päättäjän tulee huomata, että kyseessä on niiden yritysten puolustaminen, joita ei vielä ole olemassa.

[1] https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_en

SOLAR FOODS OYJ
Härkälenkki 11
01730 Vantaa
Finland

info@solarfoods.com
www.solarfoods.com
Company ID 2872116-8

Seuraavassa kuvassa on havainnollistettu uuselintarvikeluvituksen kulkua eri maissa. Solar Foodsin tapauksessa hakemus on jätetty syksyllä 2021, josta ensimmäiseen kahteen vuoteen Soleinin turvallisuutta ei edes arvioitu. Tälle hallinnolliselle esteelle ei ole olemassa mitään perusteltua syytä.

Komission visiossa todetaan ”elintarvikeinnovointia pidetään kuitenkin uhkana perinteille ja kulttuurille kaikkialla Euroopassa”. Tämä on kaikkein suurin väärinymmärrys mikä yleensä uusiin elintarvikkeisiin liittyy.

Sillä, solumaatalouden skaalautuessa täydellisesti, syntyy perinteiselle maataloudelle vuosisadan mahdollisuus asemoida tuotantonsa premium -kategoriaan, joka sisältää kaiken sen kulttuurin ja historian joka erityisesti perinteisiin eläintuoteisiin liittyy. Tämä mahdollistaa pidemmällä aikavälillä eläintuotannon volyymin rajaamisen, mutta kannattavuuden eli hintapisteiden dramaattisen nousun, koska solumaatalous voi kantaa vastuuta arjen elintarvikkeiden tuotannosta. Perunteiset tuotteet kuten eläimen kautta tuotettu liha tai homejuustot voivat asemoida itsensä erityisen arvokkuuden asiayhteyksiin. Siis, solumaatalous parantaa perinteisen tuotannon kannattavuutta, ei uhkaa sitä.

Koska uuden teknologian kääntäminen EUn suhteelliseksi eduksi, ei haitaksi, on EUn oman lainsäädännön laadinnan käsissä, mahdolliset haitat on itse aiheutettu.

3. Teollisuuspolitiikka

Suomi on biotekniikan ja solumaatalouden suurvalta. Euroopan arvokkain yritys, Novo Nordisk, on bioteknisen alan yritys.

Suomessa on kolme noin kymmenestä maailman johtavasta uuselintarvikeyrityksestä. Edellytykset juuri biotekniikan alan läpimurtoihin on Euroopassa. Tästä syystä olisi kiinnitettävä huomiota lainsäädännön, tutkimuksen ja innovoinnin sekä teollisuuspolitiikan yhteispeliin. Nyt koemme, että Komission visio on erillinen muusta teollisuuspolitiikasta ja sitä katsotaan työllisuuden ja koheesion kautta.

On kuitenkin positiivista huomata, että tiedonannossa on maininta uusimman biotekniikan käyttöönotosta. Epäselväksi jää, seuraako maininnasta käytännön toimenpiteitä. On myös positiivista että tiedonannossa mainitaan uudet tuotteet, jonka termin tulkitsemme uuselintarvikkeiksi.

4. Terveys

Merkittävin trendi Solar Foodsin näkökulmasta elintarvikemarkkinoilla on terveyttä ja suorituskykyä tukevat tuotteet. Siksi pidämme outona että tiedonannossa ei taida olla yhtään mainintaa ruokajärjestelmän oleellisesta roolista kansanterveydessä. Terveysmaininnat tiedonannossa liittyvät torjunta-aineisiin ja eläinten terveyteen. Eräässä kohdassa annetaan päinvastoin ymmärtää että epäterveelliset tottumukset ovat kansallisessa päätäntävallassa ja ovat kulttuurillinen kokonaisuus. Maininnat hyvinvoinnista liittyvät eläinten hyvinvointiin.

5. Case Solar Foods

Luonnovarakeskuksen taannoisessa selvityksessä[2] tarkasteltiin alkutuotannon sekä elintarvike- ja juomateollisuuden toimialoja biotalousstrategian mukaisesti. Selvityksessä hahmoteltiin positiivinen skenaario seuraavan kuvan mukaisesti, jossa elintarvikevienti edistyy suotuisasta ja uudet teknologia etenevät. Kuvasta huomataan, että ruokasektorin arvonlisä kasvaa 1735 miljoonalla eurolla vuoteen 2035 mennessä. Kasvua vauhdittavat vienti ja uudet arvoketjut, eli solumatalous.

Puolen miljardin arvonlisä, mahdollisesti etupäässä vientiin, teknologiasektorilta jota ei vielä ole olemassa ja joiden tuotteet ovat kielletty EUssa sen oman uuselintarvikelainsäädännön nojalla, kuulostaa hurjalta.

Solar Foods esittely taannoin investointisuunnitelman uusille Solein Proteiinin tehtaille Suomeen. Toteutuessaan se olisi Euroopan suurin yksittäinen kasvihuonekaasupäästövähennyshanke – suurempi kuin mikään julkaistu päästöttömän teräksentuotannon hanke.

[2] https://www.luke.fi/fi/uutiset/luken-keskustelunavaus-ruokasektorin-arvonlisan-merkittava-kasvu-on-mahdollista-mutta-vaatii-niin-yksityisen-kuin-julkisen-sektorin-merkittavia-panostuksia-ja-tiivista-yhteistyota

Kolmen tehtaan täysi tuotantokapasiteetti olisi 50 000 tonnia Soleinia vuodessa. Tuotanto käyttäisi pääasiallisena raaka-aineena arviolta 120 000 tonnia hiilidioksidia vuodessa ja 270 MW sähköä. Elinkaarianalyysin perusteella Soleinin ympäristövaikutus on noin 1 % naudanlihan tuotannosta. Jos Solein korvaisi naudanlihan ruokajärjestelmässä, pystytään näiden kolmen tehtaan avulla vähentämään kasvihuonekaasupäästöjä korvaushyötynä noin 10 miljoonalla hiilidioksidiekvivalenttitonnilla vuodessa. Tämä vastaa noin 25 %:a Suomen vuosittaisista päästöistä vuonna 2023** ja on lähes samalla tasolla kuin Suomen tieliikenteen päästöt vuodessa (9 Mt).

Tuotantolaitokset Factory 02–04 vahvistaisivat Suomen johtavaa asemaa solumaataloudessa maailmanlaajuisesti. Soleinin tuotanto voi myös parantaa strategista ruokaturvaa, omavaraisuutta ja hintojen vakautta, koska se on riippumaton maankäytöstä, ilmastosta ja sääolosuhteista eikä siihen tarvita harvinaisia luonnonvaroja. Toisin kuin monet muut suurivolyymiset teollisuudenalat, Solar Foodsin tuotanto voi hyötyä kotimaisista raaka-ainelähteistä, kuten puhtaasta energiasta, hiilidioksidista, vedestä ja osaavasta työvoimasta, mikä tekee tuotteen kotimaisuusasteesta korkean. Soleinin kotimaisen tuotannon osuuden arvioidaan olevan yli 80 %.

Myös taloudellinen arvo ja potentiaalinen vaikutus Suomen tavaravientiin olisivat merkittäviä. Näiden kolmen tehtaan vuosituotannon arvoksi arvioidaan 800 miljoonaa euroa sillä oletuksella, että Soleinin kilohinta olisi sama kuin heraproteiini-isolaatin.

Pasi Vainikka
Solar Foods
Perustaja